

XIV	ТЕМАТСКО ПЛАНИРАЊЕ
-----	--------------------

Према резултатима (Клеменовић, 2004: 28-37) које је добила Т. Павловски истраживањем развоја отвореног курикулума, као конститутивни елементи предшколског курикулума појављују се шест конститутивних целина. Прву представљају основна полазишта која садрже представе о детету и детињству, концепцију предшколске установе и вредносни систем. У другој се дефинишу главне димензије планирања, што подразумева одређивање статуса садржаја и основних циљева програма, као и дефинисање степена одговорности програма према појединцу и широј друштвеној средини. Трећа целина промовише пожељне моделе интеракције, односно начине комуникације са децом и родитељима, са материјалом, одређене улоге васпитача, начине рада са различитим популацијама и сл. Четврту конститутивну целину курикулума представљају методе рада којима се дефинишу процедуре за одређене васпитно-образовне ситуације, облици рада и оптимум потребних услова. Следи целина која садржи информације о начинима процењивања ефеката, што подразумева одређивање врсте и критеријум вредновања, односно прецизирање васпитних и образовних феномена који се прате и начина на који се то чини, као и принципа и критеријума за самоевалуацију. Последња, шеста целина, треба да прецизира начине школовања и усавршавања кадра, првенствено кроз дефинисање начина и могућих садржаја стручног усавршавања и препорука за самостално усавршавање (Павловски, 1993: 100). Иако се, на први поглед, чини да у изради предшколских курикулума данас постоји велика доза неслагања, како наводи Ј. Будин (1996), могуће је издвојити неколико ставова око којих је постигнута општа сагласност. Пре свега, у свим савременим реформама наглашава се потреба:

- за постављањем националних курикуларних основа и на нивоу предшколског васпитања и образовања којим би се у што већој мери омогућило прилагођавање свету који се убрзано мења;
- да предшколски курикулуми не смеју бити усмеравани појединачним и парцијалним психолошким и педагошким теоријама које претендују да у виду универзалних и завршних истина приступају дејој природи и васпитању;
- да савремени курикулум буде уопштено и оквирно дат (у облику смерница), како би се омогућило уважавање различитих специфичности (географских, социокултурних, личних погледа васпитача, индивидуалних специфичности одређених група деце, породица и поједине деце) у којима се одвија васпитно-образовни рад са децом предшколског узраста;
- да предшколски курикулум буде отворен за нова научна сазнања и за промене у начину живота деце и њихових породица.

Исти аутор наводи да је, на основу увида у стручну литературу и документа о предшколском васпитању у свету, могуће указати на значајан помак који је забележен у креирању предшколских курикулума, нарочито током последње деценије. Са-

времени токови у креирању предшколских курикулума указују да су они, углавном, оријентисани:

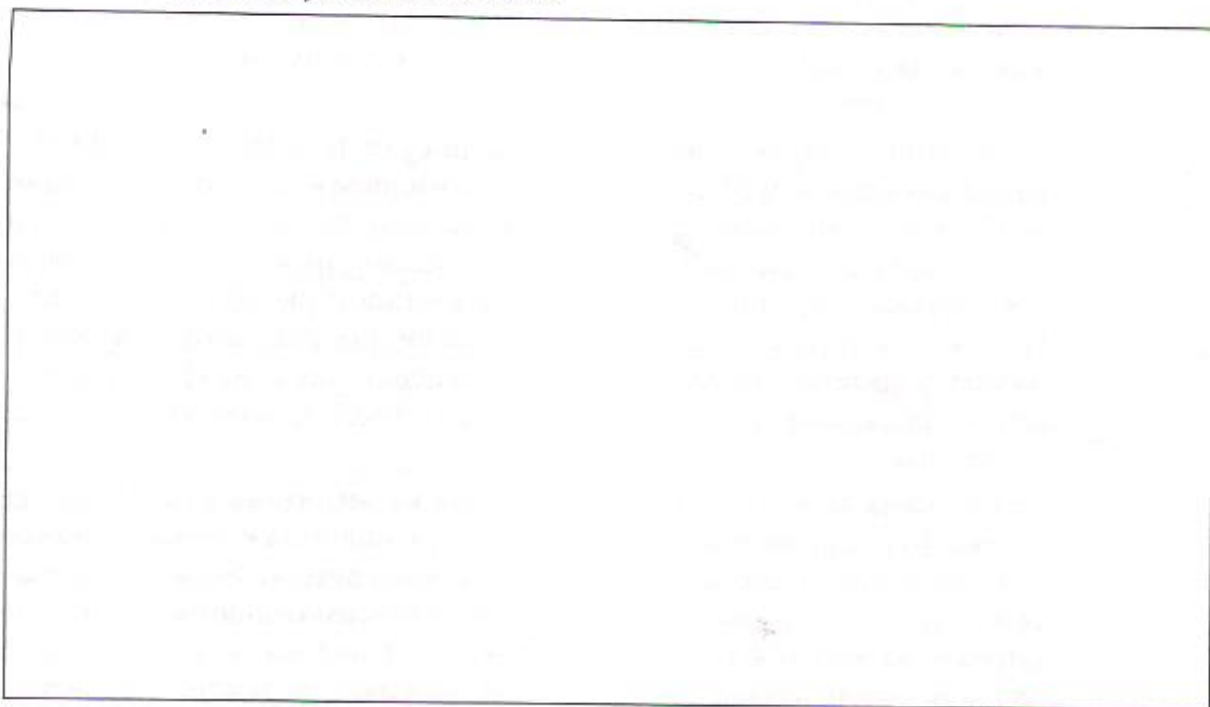
- ка децентрализацији, што значи да је васпитно-образовни рад са децом више условљен социјалном, културном и језичком околином у којој деца живе, те да у планирању курикулума значајнију улогу имају саме установе и васпитачи;
- од високо структурисаних програма, који су се темељили на традиционалним академским предметима с основним циљем да кроз припремање за обавезно школовање допринесу смањивању разлика међу децом ка отворенијим програмима, за разлику од високо структурисаних. У овим програмима поједини предмети и проблеми интегрисани су у пројекте, тј. теме, а у њихово планирање поред васпитача укључени су и деца и њихови родитељи, при чему се посебан акценат ставља на критичку анализу и вредновање (евалуацију) који представљају полазну тачку за даље планирање;
- од програма вођеног од стране васпитача ка васпитању које полази од детета. То значи да се наглашава активна улога детета и нужност уважавања развојних потреба, жеља и интересовања детета. Формални и обавезујући облици учења замењују се тзв. активним облицима, који омогућавају богатство искуства и истраживања. Улога васпитача помера се од онога који подучава и води ка ономе који нуди, подстиче, организује, саветује и усмерава;
- ка развојној компатибилности као захтева да се у васпитању и образовању уважавају особености појединих стадијума развоја, као и индивидуалне разлике у темпу развоја, личним особинама, стилевима учења и искуству детета. Отуда се све већа пажња посвећује посматрању и праћењу дече и њиховог развоја као основи за планирање васпитно-образовног рада;
- ка уравнотежености међу различитим аспектима развоја, што подразумева да васпитањем и образовањем у предшколској установи треба да буду обухваћене когнитивне, социо-емоционалне и психомоторне карактеристике дечјег развоја;
- ка стављању нагласка на процесе учења, стицања вештина, изграђивања знања и концепата уместо на саме резултате (Будин, 1996).

Наведена обележја савремених (хуманистичких) курикулума предшколског васпитања и образовања А. Миљак сажима одређењем према којем они фокусирају дете у интеракцији са вршњацима, те усмеравају развијање његове самосталности, аутономије и креативности посредством квалитетне организације институционалног контекста, развијања практичне компетенције васпитача и сарадничког односа са родитељима. У њима се дете види као конструктивни стваралац сопственог развоја, и у први план стављена су знања практичара како (а не шта, које садржаје) подржавати и помагати да би се задовољиле основне дечје развојне потребе и интересовања (али и омогућило развијање нових) у чему кључну улогу има квалитет организације (просторне, временске и педагошке) установе, односно дечјег вртића (Миљан, 1996).

→ Ко одлучује о теми која треба да се реализује са децом?

Васпитач прати интересовања и потребе деце.

Наведите могуће животне теме:

→ На који начин је могуће укључивање родитеља у планирање?

